Huszadik évfolyam. 113. szám. Kolozsvárt, péntek, május 19. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék“ előfizetési dija:

Egész évre . .	16 forint.	Negyedévre . .	4 forint.
Félévre . . .	8 forint.	Egy hóra . .	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora **5 forint.**
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

Átalakulás.

Szinte banalitás már ismételgetni Széll Kálmán hiressé vált jelszavát, a melylyel kormányzati rendszere alapelveiül a „jogot, törvényt és igazságot“ proclamálta. De ép ugy méltánytalanság az uj kormány életének harmadik havában azt hánytorgatni, a mint azt egyfelől a Tissza-gárda nayváradi lapja, másfelől Eötvös és társai „Egyetértése“ teszik, hogy Széll Kálmán még mit sem tett arra, hogy a kiröpitett szózat közéletünk élő valóságává legyen. Ellenzéki létünkre nem vonjuk kétségbe e tekintetben a jó akaratát, a melynek kétségtelen jelével találkozunk egyebeken kivül abban is, hogy a szabadelvü klub tisztikarának ujraszervezésénél a volt dissidensek és nemzeti pártiak számarányukon felüli mértékben választották az egyes bizottságuk tagjaivá,

Sajnos csak az, hogy a vidéken módfelett lassan halad a közélet kereteinek uj tartalommal való megtöltése, hogy az egyes vidéki központokon a mult és jelen ellentéteinek elsimulása nem tart lépést ennek a folyamatnak az ország szivében végbemenő lefolyásával. Nagyon meglátszik ez a választók összeirására kiküldött bizottságok megválasztásánál. Főleg a Felvidéken és Erdélyben makacs elszántsággal ragaszkodnak eddigi psiliojukhoz a régi rendszer hivei és féltékenyen nézik a liberalis neopthiták körökbe való bevonulását, a mely a rossz lelkiismeret háborgásától felvert képzelő tehetség szemében a trójai faló történetét eleveniti fel.

Csak nem rég olvastuk a Tordamegye tavaszi közgyüléséről irott tudósitásban, hogy mint forszirozták keresztül a régi rendszer oszlopos hivei a Perczel volt belügyminisztertől való elbucsuzást. A Felvidékről pedig egyenesen megdöbbentő tünetei merülnek fel annak a struczpolitikának, a mely változásról tudni sem akar, az eddig elfoglalt positiókat az orthodox elfogultság vakságával állja körül és a Bourbonuknak tulajdonitott exclusivitást, mely tanulni nem akart és feledni nem tudott, — a legvisszataszitóbb alakban juttatja kifejezésre mai napig is.

Ismeretesek a Felvidék hires választási botrányai. De valamennyi között leghirhedtebb a várnai botrány volt, a melynél brutálisabb lebunkózását a választási szabadságnak még a mi választási krónikánk meglehetős sötét lapjain sem találhatjuk meg. A büntető biróság, elkésve bár, de többeket el is marasztalt az elkövetett gazságokban való részvétel czimén. És azért ma mégis az ujonnan kiküldött választási küldöttség tagjai között foglalnak helyet Kloch bárónak a multakban legsulyosabban compromittált és büntető biróságilag is elitélt büntársai.

Ha egyéb nem, ez az egy tény igazolja azok aggodalmait, a kik a központ Tisza-gárdájában csomópontjukat megtaláló jancsár-elemek titkon készülő rohamától féltik a lezajlott parlamenti küzdelem nem kicsinyelhető eredményeit.

Ugy tetszik azonban nekünk, hogy ezek az aggodalmak helyen-helyen az öntudatlanság igen sajátos mozdulataiban, bizonytalan tapogatódzásaiban nyernek kifejezést.

Értjük alatta, hogy az aggodalmak ellensulyozására irányuló actióban *a fösulyt* a személyes biztositékokra, a személyek cseréjére fektetik.

Teljesen méltányoljuk ezt a törekvést, a melyik a grotesk ellentétek elsimitásának vádjáért a volt rendszer egy-egy felette exponált férfiának eltávolitásában jelöli meg az első lépést, mint olyant, a melyet a közélet consolidatiójának nagy érdeke igényel.

De a féluton való megállás kapkodó bizonytalanságára vall az a körülmény, hogy ugyszólván sehol sem hallatszik fel az intézményes garantiák követelése, sehol sem érvényesül az a postulatum, hogy az uj rendszer alapelveihez ne csak annak képviselői simuljanak, de a mellett az intézményes biztositékok minél teljesebb mértékével bástyáztassék körül a polgárok joga és szabadsága, *főleg pedig a közigazgatás tisztasága.*

A nap-nap után ismétlődő esetek szomoruan demonstrálják, hogy e téren nem várhatni tovább a radicális mütét alkalmazásával és ki kell irtani a rákfenének azt a fészkét, a melyből közéletünk sorvasztó betegsége táplálkozik.

És itt a tapasztalatok nyujtotta világitás Röntgen-sugaraiban látjukmegjelenni a törvényhatóságokról szóló 1886. évi XXI. törvényczikket, mint olyat, a melylyel szemben az operateur éles kését nem szabad kezünkből kiejtenünk.

Ennek a szerencsétlen törvénynek hatása borzasztó tünetekben mutatkoz közéletünk egész organizmusán.

A főispáni mindenhatóságot ez a törvény statuálta. A törvényhatósági tisztviselőket lakájokká ez elaljasitotta. A vidéki klikkek helyen-helyen félelmetes hatalmát engedte megnövekedni. A tulajdonképeni közigazgatás ügymenetét a miniszteriumi czopfos bürokratizmus fontoskodásával és a duodec nagyságok domidiotus dillentizmusával ez zavarta össze. És az önkormányzati élet tisztaságát az incompatibilitás lazaságával ez szennyezte be.

A személyi garantiák követelése mellett tehát ne felejtkezzünk meg erről a törvényről, a mely a legsulyosabb akadályt képezi az átalakitás nagy munkájában.

Irányozzák a közélet tisztességét helyreállitni akarók minden buzgalmukat ennek az akadálynak az eltávolitására. Gondolják meg, hogy az emberi természetben megvan az ösztön, mely a hatalom növelésére irányul. És e törvény bő táplálékot nyujt a hatalmaskodás ösztönének. Ugyszólván provokálja, müködésre ingerli azt. Gondolják meg. hogy a szabadság érdeke korlátokat igényel a kormányhatalom körül, ez a törvény pedig az önkormányzat ellenörzése elé állitja a korlátokat.

El hát e törvénnyel a Corpus Juris tisztes tömegétől!

A közéleti átalakulás nagy munkája csak abban nyerheti méltó betetözését.

V.

Vidéki pénzintézeteink és a hitelszövetkezetek.

A vidéki takarékpénztáraknak számos ellensége van, sok előitélettel kell megküzdeniök és alaptalan vádat megczáfolniok, mindezt legjobban aképpen, hogy zavartalanul, csendben, hangyaszorgalommal folytatják munkásságukat azon biztos tudatban, hogy közgazdasági hivatást teljesitenek.

A számos nevetséges rágalom közül, hogy egy-kettőt emlitsek, ime: azt hangoztatják, hogy a vidéki intézetek a leghallatlanabb osztalék-politikát üzik. Mutassanak nekünk e felfogás terjesztői egy tőkepénzest a föld kerekségén, ki azért vesz részvényeket, hegy a jótékonyság oltárán áldozzon s lemond mindennemü kamatjövedelemről. Ily jogon minden nagy bankot ugyane váddal lehet illetni. Persze, vannak intézetek, melyeknél a részvényesek érdeke előtt minden közgazdasági vagy nemzeti érdek eltörpül. De nincs szabály kivétel nélkül; egyesekért nem szabad az egész intézményt kárhoztatni.

Ezzel kapcsolatosan egy másik vád az, hogy szipolyozzák, tönkrejuttatják a föld népét, a kisgazdát. E vádat megdönti a nagy verseny, mely manapság a legkisebb piaczon is két-három, sőt több intézet között kifejlődik, melynek jótékony hatása többek között az, hogy a piaczot nem uralja egyetlen intézet tetszése szerinti tulmagas kamattételekkel. Egyébiránt a jelenlegi gazdasági viszonyok között nagyon szüken mérik a hitelt s a pénzintézetek ugyancsak megrostálják az anyagot s e rostálásnál a kölcsönkérvények 75—80 százaléka a papirkosárba kerül. Számos mezőgazda igenis gyakran elmerül az adósságok tengerében, de ennek nem a pénzintézetek, hanem egyedül ő maga az oka.

A leggyakoribb esetek közé tartozik, hogy valamely egyén, ha némi hitele van, azt nem egy helyen veszi okszerüen igénybe, hanem két-három, sőt a piaczon levő összes intézeteknél kiaknázza, végül természetesen kötelezettségeinek nem tud eleget tenni s a kárositott intézetek mind egyszerre rohanják meg — és „tönkreteszik.“

Ennek egyedüli ellenszere csak az, hogy hogy az ugyanazon piaczon levő intézetek érdekközösségre lépnek, a legszorgosabb baráti jó viszonyt tartják fenn; ezen összetartásnak áldásos gyümölcse a veszteségektől való menekvés.

Szemben az előbbivel, tekintsük csak azt a józan gondolkozásu, szorgalmas gazdaembert, minőt elég számmal találunk, ki azért vette igénybe a takarékpénztárt, hogy a kapott kölcsönt produktiv módon beruházásokra földvagy marhavásárlásra használja fel s az uj birtok elsé terméséből, vagy a haszonnal értékesitett marha árából visszafizeti tartozását. Ez áldani fogja az intézetet, mely vagyonának szaporodásában segitője volt és továbbra is az lesz.

Most, hogy a hitelszövetkezetekről szóló törvény a megvalósulás állapotába lépett, bő viz volt ez a vidéki takarék-pénztárak ellenségeinek malmára. Széltiben hangoztatják, hogy ez fogja vesztét okozni a takarékpénztáraknak, melyek az uj szövetkezetek hatalmas versenyével nem lesznek képesek megbirkózni. Különösen erre az állitásra akarok reflektálni alábbi nehány sorban.

Az uj szövetkezetek a törvény szerint a kisiparosoknak és kisgazdáknak olynemü egyesülései, melyeknek nem nyerészkedés a czéljuk, hanem az, hogy tagjaikban az önállóságot, az önbizalmat fejleszszék. Itt tehát nem a tőke, nem a vagyon fogja a főszerepet vinni, hanem az egyén, a személyes megbizhatóság, becsületesség, jellem. A törvény határozottan megszabja az osztalék minimumát; továbbá minden irni nem tudó tag is egyszerü adóslevelen alapuló kölcsönt nyer.

Mindez merő ellentéte a pénzintézeti részvénytársaság alapelveinek, minélfogva épp az ellenkezője fog megtörténni annak, mit sokan feltételeznek. Nevezetesen, ha az uj hitelszövetkezet a kezdet nehézségeinek leküzdése után meg fogja lelni a maga medrét, akkor surlódások nem lesznek a szövetkezetek és takarékpénztárak között, mert mindkettő meg fogja találni azt a teret, melyen czéljának és rendeltetésének megfelelően sikerrel fog tovább müködhetni. A szövetkezet a kisiparos és kisgazda körében, a takarékpénztár a közép birtokos osztály, s a nagyobb iparosok és kereskedők között fogja keresni és megtalálni üzletfeleit.

A szövetkezeti törvényben az állam a legmesszebb menő engedményekkel és kiváltságokkal ruházta fel az alakuló szövetkezeteket; teljes adó- és illetékmentességet biztositott azoknak, kiterjesztve ezt a takarékbetétekre, a kölcsönkötelezvényekre, az összes üzleti könyvekre, a bekebelezésekre s ezzel az állam bebizonyitotta, hogy a hitelszövetkezetek üzleti müködéséből semmi, vagy nagyon csekély hasznot kiván huzni. Ebből kindulva magának az államnak sem lehet távolról is szándékában az, hogy a létjogosultsággal biró vidéki takarékpénztárak további fennállását veszélyeztesse, müködésük elé akadályokat görditsen, mert a magyarországi pénzintézetek évente óriási összeggel járulnak az államháztartáshoz.

Hogy a vidéki pénzintézetek évi adózásának mérvéről fogalmat alkothassunk, álljon itt példa gyanánt az, hogy a Tordán müködő öt intézet a lefolyt évben közvetlenül és közvetve mi jövedelmet hajtott az államnak. Az adatok az 1897. évi zárszámadások szerint a következők: az öt intézet fizetett: 1897. évre adó és illeték czimén 8135, 1.640,419 frt összegü betétállomány után tőkekamatadó czimén 7744, végül 1.552,585 frt összegü váltótárcza után, hozzávetőleg váltóbélyegekben felhasznált 4145 frtot, összesen befolyt az állampénztárhoz 20,022 frt. Tehát az állam jövedelme 1897-ben a tordai öt intézetnél 20,025 frtra rugott, mely összegbe nem foglaltatnak be a bekebelezések és a peres beadványok után lerovott bélyegilletékek, ami magában véve szintén nagyon tekintélyes összeget tesz.

Vegyük figyelembe már most azt, hogy a magyar korona országaiban, leszámitva a Budapesten székelő kilenczenöt nagy és kis pénzintézetet, 1056 takarékpénztár és bank továbbá 1148 régi szövetkezet áll fenn; ezek között vannak olyanok, melyek egymagukban a fentebb kimutatott összeggel, sőt ennek kétszeresével adóznak évente közvetlenül és közvetve az államnak.

Csak a legmegátalkodottabb csökkönyösség nem ismeri el tehát, jobban mondva, nem akarja elismerni azt az áldásdus müködést, melyet a vidéki pénzintézetek közel 50 év óta hazánkban kifejtenek; hiszen természetszerü hivatásuk a nagy bankok mellett az, mint az emberi és állati szervezetben az ereké, melyek a szivből a friss vért továbbitják. Folytatva e hasonlatot, óhajtjuk és reméljük, hogy az ujonnan alakuló és átalakuló szövetkezetek a vidéki takarékpénztárak mellett viszont ama finom hajszálerek szerepét fogják teljesiteni, melyek az életnedvet a test minden részébe eljuttatják.

Scharl Vilmos.

Erzsébet forrás — előre!

— Egy kis balneologia —

I.

Ez alatt a hangzatos czim alatt még most ez egyszer egy kis balneologiával fogom untatni az Ellenzék olvasóit. Ne nehezteljenek érte! Hisz napról-napra olvassuk a hazai fürdő-igazgatóságok gyászos sopánkodásait

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1899. Május 19.

Gondolatrapszódia.

(Egy pillantás a mindenség életébe.)

„Minden, a mi történik, ép olyan közönséges és megszokott, mint tavasszal a rózsa, ősszel a gabona.“

„A ki ismeri a mostani dolgokat, az ismer mindent, a mi volt és a mi lesz. Mert minden egyforma és egytermészetü.“

Marcus Aurelius.

Van-e egyformaság ebben a világban? Sehol sem találjuk. Két egyenlő falevél sincs az egész mérhetetlen nagyságu természetben. Az egyenlőség csakis az emberi elvont gondolkozás világába való. Mindenütt, mindenben különféleséget látunk. De hát ez természetes, hiszen minden mindig változik. Mi magunk is változunk. Az idő legkisebb töredékében is megváltozunk, másokká leszünk, mint a kik voltunk.

Lelkünknek, testünknek legkisebb porczikája is folyton folyvást változik. Éppen igy van ez a nagy természetben is. Szemlélve a világ dolgait a térben: a legnagyobb tarkaságot látjuk. Szemlélve a világ dolgait az időben: a mindenség örök folyását látjuk.

Semmi egyenlőség és semmi állandóság nincs a világban. És mégis mindenben, mindenütt, minden időben érzékeink kézzelfogható tudósitása és tanuskodása ellenére látjuk az állandót, a változatlant: a mindenség dolgainak teljes egyformaságát.

Mi ennek az oka? Miért van ez igy?

Fü kizöldül, erdő, mező lombosodik és uj ruhát ölt; a föld élni kezd: létrehozza a vegetácziót a maga szép, ártatlan, tavaszias pompájában. A nyár megérleli, az ősz gyümölcsözteti a vegetáló természetet. Tél beálltával megdermed, kialszik, kihal a természet. De tavasszal ismét visszaszáll az élet, ismét életre ébred a természet és ugyanazokat az életkorokat ugyanazokkal a tulajdonságokkal éli át ismét (vajjon hányadszor?) egész a kialvásig: a tél beálltáig.

Változást látunk mindnyájunknak nagy, közös világában. De ez a változás ugyanaz és ugyanolyan, mint a milyen volt végtelen időn keresztül mostanig és a milyen lesz végtelen időn keresztül mostantól.

Semmi uj nincs a nap alatt. Ezt láttuk a természetnek legnaivabb országában: a növényországban. Igy egészen ugy van ez az álatvilágban is. Nézzük csak a világosságot kereső és a világosságot körülrepdeső kis efemer állatokat. Minden évben megtaláljuk őket éppen ugy, mint ezelőtt.

A lepkék, a virágok diszei és a virágok értékesitői: a döngicselő méhek megjelennek évről-évre. Ha nem osztanók időnket oly kis közökre, látnók, hogy ugyanaz a folytonosság, ugyanaz az egyformaság van meg a nagyobb és hosszabb életü állatoknál is, mint a milyent láttunk a füszál életében és a lepkék játékában.

Tovább folytathatjuk a képet. Kiegészitésül még hozzávehetjük az emberiséget is és annak életét. Születés és halál megismétlődik unos-untalan. Ez a két momentum biztositja a folyton megifjuló emberiségnek örök életét. Tartalmat adnak ennek az életnek a vágyak, az indulatok, az érzelmek, a melyek valamennyien megismétlődnek az emberiség életében annyiszor, a hányszor megismétlődik, megujhodik az emberiségnek a máteriája.

Tehát a tartalom is mindig ugyanaz. Innen van az, hogy a mult emberei annyira hasonlitanak a maiakhoz.

Miért van ez igy? — Ugyan kitudna erre a kérdésre felelni? Ugyan kiadhat feleletet a kérdésére?

Talán tényleg van változás, sőt nemcsak változás, hanem fejlődés is ebben a nagyszerü életmüködésben. Talán a mindenség végtelen ismétlés, folytonos reprodukczió utján hullámhegyen és hullámvölgyön keresztül tör czélja felé. Csak mi a percznyi lét szülöttjei nem látjuk a nagy fejlődést, a mely a mi arasznyi életünkben stagnálni látszik, de valójában óriási léptekkel halad elérendő czélja felé.

Talán a mindnyájunkban meglevő és müködő istenségnek élete ez. A mozdulatlan, egyforma élet ez, a mit mi kénytelenek vagyunk örökös változásnak látni, mivel a mindenség dolgait nem vagyunk képesek egyszerre, egy szempillantással felfogni. Talán csak a mindenség egyes dolgai különbözők; a nagy mindenség, mint egység, felszabadulva az idő és tér korlátaitól, magamagával egyenlő és ép azért változatlan.

Bármiként álljon is a dolog, valószinü, hogy a világ lényegét a változatok közepette is állandó valamiben nyilvánitja.

A ki ismeri a mostani természetet, az ismeri a természetet a mindenség hosszu, végnélküli életében; tudja milyen volt az lényegében öröktől kezdve és milyen lesz az a jövőben mindenkor.

A ki ismeri a mai embereket, az ismeri mindazokat az embereket, a kik mostanig éltek és a kik ezután fognak élni.

„Minden, a mi történik ép oly közönséges és megszokott, mint tavasszal a rózsa és ősszel a gabona.“

Bárány Gerő.

Hilary.

— A *„Tövisek és narancsvirágok“* szerzőjétől. —

Angolból forditotta: **AMICA.**

IV.

(Folytatás,) (9)

— Igen, — volt válasz. A nagynéném a házasságot egészen üzleti dolognak tekinti.

— De maga — maga drágám — maga tudja, hogy mindenek felett a szerelem a legjobb, ugy-e édes?

— Igen; én megvagyok arról győződve.

— Mivel érdemeltem meg, hogy ily boldog legyek? — kiáltá az ifju. Hiláry, fel fogok ébredni, hogy az egészet egy szép álomnak találjam?

— Nem; ez nem álom és nem lesz ébredés belőle, válaszolá a leány. Ez egy szép és igaz valóság. Az együtt töltött órák oly kellemesek voltak. Lajos, tudja-e reálizálni, hogy a jövőben együtt töltjük az órákat és soha sem kell elválnunk?

— Velem jön akár merre megyek?

— Igen.

— Drágám, lemond értem a kényelmes otthonáról, a mulatságokról és fényes kilátásairól?

— Igen. Maga nélkül nem ismernék boldogságot és magával a fájdalmat soha sem fogom ismerni.

Ezek voltak az utolsó szavak, melyeket azon este az ifjunak mondhatott.

V

Két hét mult el azon este ota, midön Carlisle Lajos a Lady Kilmore estélyén énekelt. Fönséges reggel volt és a fiatal tiszt a Barton Apátság udvarán állott, egy nyitott levéllel a kezében és kétségbe eséssel a szivében. A levél reá nézve rettenetes ujságot tartalmazott. Három hónap mulva az ezrede Kanadába fog menni és megeshetik, hogy évekik nem tér vissza Angliába. Hogy tudja elhagyni azt a leányt, kinek szerelme drágább volt előtte, mint az élet maga? Szive elszorult, a mint a töle való elválásra gondolt.

— Ő nála nélkül nem volna érdemes élni, — mondá magában.

Elhatározta, hogy átmegy hozzá és beszél vele. Jövőjüket az ő kezébe teszi. Mindent elibe fog terjeszteni, de nem fogja befolyásolni. Várakozott annyi ideig, mig tudta, hogy Hiláry kimegy sétálni és akkor elindult Weldhomba.

Nem volt szokatlan dolog, hogy igy találkozzanak. Hallgatag megegyezés volt köztük, hogy ha látni kivánták egymást, a Weldhom körül levő erdők igen kellemes találkozó helyek voltak. — Hiláryt egy ledölt fának a móhával boritott törzsökén ülve találta, vadrózsák és jérikói lonczból összeillesztett bokrétát tartott a kezében.

A leány, édes, bátortalan tekintettel és égő arczczal pillantott fel reá. Mily szép volt ez a nyári nap, mely a szeretőjét hozta hoz-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

részvétlenségről, hazafiatlanságról, a közönség közönyéről.

Elpanaszolják, hogy a magyar legyen beteg, vagy egészséges ilyenkor az idény beáltával csapatostul indul külföldre az ottani fürdőket gazdagitandó hazai pénzünkkel, holott itthon is mennyi fürdő van és mind csodahatásu! És a mi fő, hazai fürdő tulajdonosaink sem vonakodnak a meggazdagodástól. És mégis!... no hát, nézzük e panaszokat egy kissé kritikus szemmel.

Előre bocsájtom t. publikum, hogy nálamnál lelkesebb magyar fürdő-pártoló alig akad Királyhágon innen és Királyhágón tul.

Igazuk van a fürdök tulajdonosainak. A magyar csak akkor marad itthon (kevés kivétellel) fürdőzni, ha a zsebe nem engedi a külföldi „világhirüek“ használatát. — De miért?

Megmondom az okát is.

Egyik fő ok, hogy hazai fürdőink primitiv berendezés mellett roppant drágák.

Igaz ugyan, hogy a hirdetések szerint kissebb fürdőkben mindent nagyon olcsón *lehetne* kapni, ha engedné a rang! Mert kérem szeretettel, ha én jámbor hajandó a hirdetések alapján jóhiszemüleg el is megyek egy ily fürdőre, bámulva tapasztalom, hogy azért, mert én az ételnek, lakásnak olcsóját keresem, ki vagyok resztve mindenféle társas érintkezésből. A pinczér lenézőleg diskurál velem és ha unalmamban szégyenemben, megszökni nem akarok és ha van miből, be adom a derekamat.

Ettől eltekintve, az ételek veszettül rosszak a legtöbb helyen. Hogy csak egy, megtörtént példát emlitsek, — egy intelligens uri ember idült gyomorbajával Karlsbadban töltötte a nyár egy részét. Utókurára egyik „magyar Karlsbad“-ba jövén, ott azon kérdésre, hogy ebédre mi van, friss kolbászt káposztával kináltak! A gyomorbajosnak! Esténként magnum áldomás csik és ha a beteg, mert beteg ebben résztvenni vonakodik, a nagyhatalom (a vendéglős) aprehendál. És nincs más hátra, mint vagy ismét beteggé lenni, vagy a mi okosabb — szökni. És erről a fürdő orvos urak sem akarnak tudni, innen van aztán, hogy bár hazai fürdőink gomba módra szaporodnak, mindenik csak tengeti életét.

Még egy hibája van majdnem minden fürdőnknek.

És ez az, hogy tulságos csodahatásu mindenik. — Mert a prospektusok szerint e vizek egyszerre gyógyitanak gyomor bajt és köszvényt, hurutot és skrofulát stb. a publikum pedig azt mondja: no ha ennyit akar gyógyitani, bizonyára nem gyógyit semmit és elmegy egy olyan külföldi fürdőre, mely gyógyhatásában specziális.

Adjanak fürdőink jó ellátást, tartsanak olyan fürdő orvosokat, kik a vendégeknek nem csak szórakoztatásával, de gyógyitásával is törödjenek egy keveset, mert hisz a beteg tulajdonképen nem annyira térzenét hallgatni, mulatni megy a fürdőre — mint inkább gyógyulni. — A külföldi orvos ugyancsak szigoru a diaeta előirásában és nincs semmi tekintettel a vendéglős urak érdekeire, mert talán a maga naivitásában ugy okoskodik, hogy nem annyira a közönség van a vendéglősért, mint megforditva. — Ezt kellene már egyszer hazai fürdőinknek is megtanulni.

II.

Ezen meglehetős hosszu lére eresztett bevezetés után áttérek tulajdonképeni tárgyára czikkemnek: a hangzatos czim értelmezésére.

Most két éve jelent meg az „Ellenzék“ hasábjain első czikkem a büdös pataki fürdőről. — (Akkor még csak forrás.) Azóta e fürdőt állandó figyelemmel kisértem.

Bár szeretettel, de kritikus szemmel kisértem két évi fejlődését. És — merem általani e fejlődés meglepett. Gyógyhatás tekintetében bámulatos eredményeket ért el már e rövid idő alatt is. Egy rokkant köszvényes öreg járni is alig birván, szerény czikkem alapján tavaly tudomást szerzett e fürdőről. Eljött, egy hónapig fürdőzött és tánczolva, teljesen kigyógyulva távozott. Pedig férfi 15 éves rheumával!

Hogy miként fejlődött gyarapodott e fürdő megirtam a minap. Azóta az uj vegyelemzés megérkezett. Dr. Hankó Vilmos vegyelemző tanár, a tud. akadémia tagja a száraz kémiai képletek mellett valóságos dicshymnust zeng e viz szerencsés összetételéről.

És méltán. Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy a fürdőben csinos, tiszta, kényelmes szobák, kitünő étkezés állnak rendelkezésre, nagyon csodálkoznánk, ha a szenvedő közönség nem sietne a tulajdonosok fáradozását — már saját érdekében is — tömeges látogatásával honorálni.

A fürdő megnyitása az épitkezés miatt e hó 15-éről elmaradt junius 3-ikára (szombatra), a mikor is a tulajdonosok azt szerény ünnepséggel kivánják hóditó utjára bocsájtani.

Megjegyzendő még, hogy esetleges szükség esetén Méder József járás orvos személyében hivatása magaslatán álló kötelességének teljes tudatában levő fürdőorvos szolgál tanácsesal, a mi az esetleg aggódóknak megnyugtatására fog szolgálni.

... És evvel utjára bocsátjuk e fürdőt, kincses Erdélyünknek eddig csiszolatlanul hevert ékességét és kivánjuk vajha számos szenvedő embertársunk keresné és találná meg itt az óhajtott gyógyulást.

Junius 3-án keresztelőt tartunk. A fürdő rendkivül dus vizü forrása hajtja fejét ezuttal nem annyira a keresztviz, mint inkább kereszt-pezsgő cseppjei alá és Szent-Erzsébet királynőnek nevét viselve büszkén fog haladni megkezdett diadal utján előre!

A kik pedig tudják, hogy mi az „in balneis salus, et in vino veritas“ azok jöjjenek el a megnyitásra. Megtalálják mind a kettőt. Addig is végzem avval, a mivel kezdtem:

Erzsébet forrás — előre!

E—nt.

Hogyan halt meg a trónörökös?

Ujra meg ujra fölmerül a multból a meyerlingi szörnyü tragédia megoldatlan rejtélye, melynek titokzatosságáról talán soha sem fog lehullani egészen a lepel. A napokban egy könyv jelent meg Londonban Themartyrdom of an empress (Egy császárné mártiromsága) czimen, mely érdekes uj részleteket tartklmaz erről a tragédiáról. A könyvből a Berliner Local-Anzeiger ismertetésül a közetkező részleteket közli:

Mikor Rudolf trónörökös az angol királynő ötvenéves uralkodói jubileumának ünnepségeiről visszatért Bécsbe, egy külön futárral bizalmas levelet küldött XIII. Leó pápának, a melyben arra kérte a szent atyát, hogy bontsa föl Stefánia herczegnővel kötött házasságát s eszközölje ki atyjától, az osztrák császártól azt, hogy ő, Rudolf főherczeg, a trónöröklésről lemondhasson.

XIII. Leó pápa a trőnörökös levelét elküldötte a császárnak egy elég rövid és elég közönyös hangu levél kiséretében. A császár, a mikor a pápa levelét megkapta, azonnal magához hivatta Károly Lajos főherczeget és a bécsi herczegérseket és közölte velük a pápa levelét.

Borzasztó jelenet következett ezután. Rudolf trónörökös kijelentete, hogy Károly Lajos főherczeg és a herczegérsek előtt nem mondja el, hogy miért kérte a pápától házasságának fölbontását. Csak később, mikor egyedül volt a császárral, csak akkor vallotta be, hogy Vetsera bárónőt szereti. A trónörökös egész reggelig értekezett a császárral és azután kikocsizott Meyerlingbe.

Egy levélben kihivta oda Vetsera bárónőt is. Másnap reggel aztán Loschek lakáj, Kóburg herczeg és Hoyos gróf mindkettőjüket halva lalálta Rudolf hálószobájában. Vetsera bárónő, a mig Rudolf egy perczre kiment a szalonból, strychninnel megmérgezte magát. Rudolf a bárónőre borulva feküdt és egy lovassági revolver volt a kezében, a melylyel főbelőtte magát.

Az asztalon négy levelet hagyott Rudolf és egyet Vetsera bárónő, mely igy szólt:

„Kedves Anyám!

Meghalok Rudofért, mert szerelmünk sokkal mélyebb, semhogy egymástól külön tudnánk élni. A kérlelhelen sors megmásithatatlan és nem engedi meg, hogy valaha egymásé lehessünk. Ő kénytelen volt atyjának becsületszavát adni, hogy sohasem fog engem többé viszontlátni. Minthogy oly körülmények játszanak közre, melyek egyesülésünknek utjában állanak és mely körülmények legkevésbbé alkalmasak arra, hogy veled róluk beszéljek, igy tehát nagyobb boldogság nekem a halál, mint az élet. Bocsáss meg a te szerencsétlen

Máriádnak.“

A levél utója tele volt áztatva könyekkel. Rudolfnak a braganzai herczeghez irt rövidke bucsuzó levele igy hangzott:

„Kedves Barátom!

„Meg kell halnom; tudom, hogy nem tehetek más'.

Élj boldogul! Áldjon meg az Isten!

Rudolf.“

Ezenkivül Rudolf atyjának, anyjának és Szögyény-Marich László külügyminiszteri osztályfőnöknek, a mostani berlini nagykövetnek is irt levelet. Ez utóbbi levél igy hangzott:

„Kedves Szögyény!

Idecsatolva küldöm két évvel ezelőtt irott végrendeletem záradékát. Leveleimet és okmányaimat a Hofburgban levő dolgozószobámban megtalálhatja. Az ön diszkrécziójára bizom annak eldöntését, hogy ir taim közül melyeket lehet közzétenni. Irataim a sopha mellett álló asztal fiókjában vannak. Itt küldöm azt a kis aranykulcsot is, melylyel e fiókot ki lehet nyitni. Mire e pár sort megkapja, én már nem élek; meg kell halnom. Adja át összes barátaimnak szives üdvözletemet. Isten áldja meg szeretett hazánkat.

Rudolf.“

Mulatság.

A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás internátusának ifj. egylete javára az Erdélyi ev. ref. egyházkér. közgyülése alkalmából 1899. évi május hó 27-én a Lövölde helyiségeiben zártkörü majális rendeztetik. Személyjegy 2 korona, családjegy 6 korona, felülfizetéseket köszönettel fogadunk. Védnökök: Dr. Bartók György, erdélyi ev. ref. püspök. Zeyk Dániel, egyházkér. főgondnek. Br. Bánffy Ernő, a kolozsvári ref. kollégium főgond. noka. Br. Mannsberg Sándor, a kolozsvári ág. ev. egyház főgondnoka. Dr. Gidófalvy István a kolozsvári ref. egyház főpondnoka. Dr. Vályi Gábor a theol. fak. főgondnoka. Hóry Béla a theol. fak. gondnoka. Kenessey Béla a theol. fak. igazgatója. Molnár Albert theol. tanár. A rendező-bizottság tiszteletbeli elnöke: Nagy Károly theol. tanár. Gergely György és Köblös Samu elnökök. A rendező bizottság élén: Boér Károly, SéraKálmán, Széll Jakab alelnökök. Uray Sándor titkár. Farkas Károly jegyző. Götz István ellenőr. Ravasz Béla pénztáros és Molnár Imre ellenőr állanak.

SZINHÁZ.

Megyeri Dezső a Népszinháznál. Megyeri Dezső, a kolozsvári Nemzeti Szinház volt igazgatója, a ki ez idő szerint a Vigszinház tagja, mint értesülünk az ősszel kilép a Vigszinház kötelékéből és a Népszinházhoz szerződik át.

Városi közgyülés.

A szinház ügye.

Rég nem volt olyan érdekes közgyülése Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának, mint tegnap.

Alig, hogy helyét az elnöklő főispán, gróf Béldi Ákos elfoglalta, felállott Somodi István bizottsági tag s általános figyelem és érdeklődés mellett intézett interpellácziót a polgármesterhez, a kolozsvári nemzeti szinház társulatának vándorlása ügyében.

Az interpelláczióval s a ráadott polgármesteri válasszal lapunk más helyén foglalkozunk bővebben; itt csak azt jegyezzük meg, hogy Somodi István interpellácziója és Szvacsina Géza polgármester felelete nemcsak a törvényhatósági bizottsági tagok körében találkozott egyhangu helyeslléssel, hanem a közönség minden körében is nagy örömöt keltett.

Tegnap este egész városszerte egyébről sem beszéltek, mint a városi közgyülésen történt és rég óhajtott interpelláczióról, mely bizonyára nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy *a szintársulat végre-valahára állandósittassék.*

Interpelláczió az igazságügyi palota dolgában.

A kolozsvári igazságügyi palota is tengeri kigyót képez Kolozsvárt. — A Jósikák, Bánffyak bérházaiért egy vagyont képező összeget fizet évente az állam s a tábla, törvényszék, járásbiróságok még is egymástól távol eső, czélszerütlen, ronda helyiségekben vannak elhelyezve.

E miatt Csiky Viktor interpelláczió alakjában felszólalt a városi közgyülésen.

Felemlitette, hogy a város *száz ezer frtot* biztositott az államnak tiz évre a kir. tábla bére czimén. E tiz év nemsokára lejár. Ha addig nem lesz kész az igazságügyi palota, az esetben a város tovább is kénytelen lesz viselni a nagy terhet. Inditványozza, hogy az igazságügyminisztert sürgősen keressék fel, hogy a jövő évi költségvetésbe igazságügyi palota épitésének költségeit vegye fel.

Szvacsina Géza polgármester előadja, hogy ő ez ügyben megtett idáig minden lehetőt. Eljárt az igazságügyminiszternél, hol arról értesült, hogy a birsági alapokból fogják a palotát kiépiteni.

A város az előintézkedéseket a kisajátitásokkal is megkezdette. A fapiacz rendezése is foganatba veendő. Ő e tekintetben előkészíti az ügyet s azt a jövő közgyülés tárgysorozatába be fogja foglalni. E közgyülésből intézhető aztán előterjesztés az igazságügy miniszterhez.

Csiky Viktor a késedelemben veszélyt lát, a mennyiben most készülnek a miniszteriumokban a költségvetések. Óhajtaná, ha ebből a közgyülésből menne az előterjesztés.

A polgármester felvilágositásai után az inditványozó s a közgyülés megnyugszik a Szvacsina polgármester propozicióiban s azt elfogadja.

Mátyás király születési háza.

Az igazságos király kolozsvári születési házát a decz.—jan. folytatólagos közgyülés 512. sz. a. használatra, örök időkre átengedte az ezután berendezendő ethnográfiai muzeumnak s az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek. Somody István ügyvéd, mint az Ellenzék tegnapi számában kifejtette, megfelebbezte ezt az *ötletszerü* ajándékozást.

A belügyminiszter erre leirt a városhoz. Leiratában nem engedi meg, hogy a városi regále kötvények terhére, vagy hosszu lejáratu kölcsönre 25 ezer frton restaurálják a házat, hanem azt kivánja, hogy a város jövedelméből, 12 ezer forintig állitsák helyre a roskadozó épületet, melynek örök időkre szóló, ily ötlet-szerü elajándékozásába nem egyezik bele. Kossa Elemér aljegyző adta elé a tegnapi városi közgyülésen a tárgyat. Első szereplése volt; a feladatot kitünően oldotta meg, a polgármester biztató elismeréssel jutalmazta.

Ismertette a szakosztályok javaslatát. Ezek ujabb, indokolt felterjesztést proponáltak.

Somodi István meggyőző érvekkel mutatja ki, hogy a szakosztályok javaslatát, nyugodt lelkiismerettel nem fogadhatja el a városi bizottság. Mikor, ugymond, egy város olyan mizerábilis pénzügyi viszonyok között van, hogy még tisztviselőit is alig tudja fizetni, akkor mondjon le nagy ajándékozási kedvéről, s első sorban saját hivatalai részére teremtsen otthont..

Ő nem ellensége az EKE-nek.

Szivesen bocsát egy nehány szobát a Mátyás-házban az etnográfiai muzeum részére, de mindaddig, mig a város hivatalait kénytelen bérházakban elhelyezni, a berendezendő muzeum igazgatóságának nem hajlandó lakást is adni benne.

Erős argumentumai és fejtegetései annyira hatottak a közgyülés tagjaira, hogy a következő szónok, Sándor József hiába igyekezett az EKE mellett hangulatot csinálni, nem sikerült.

Sándor József különben más véleményen van. Ő az idegen forgalom növekedését látná e muzeummal elérve. Ez városi érdek. Meg van ütközve a belügyministeri leirat tartalma és logikája felett. A leirat szövegének eszme menetét *obscurusnak* nevezi. A leirat szerinte tulságosan atyáskodó és a felfogás benne *szatócs szerü.* Ez a király nyilatkozatával nem egyezik meg. (Ő Felsége t. i. 1887-ben megnézte e házat. Akkor közös hadseregbeli kaszárnya volt. A szobában, hol Mátyás született, menazsi főző konyha volt. Ekkor mondta a király, hogy nem nagy kegyeletet tanusit a város a nagy király születési házával szemben, annak emléke iránt.)

Arra kéri a közgyülést, hogy terjessze vissza a miniszterhez ezt az ügyet azzal az indokolással, hogy a közgyülés ezt a határozatot a multkor már megfontolta.

Haller Károly dr. miniszteri tanácsos Somodinak ad igazat. Ő is néhány szobát ethnografiai muzeumnak átengedni kész volna, de nem az egész épületet.

Nagy Lajos tanár is ily értelemben szólal fel, Csiky Viktor a Sándor József álláspontját védelmezi.

Szvacsina polgármester a minister által engedélyezett 12 ezer frton a helyreállitást foganatositni óhajtja, nehogy az épület össze omoljék (általános helyeslés.)

Somody tud erre pénzt, nem kell alapból kölcsön venni (Halljuk.) A kabala pataki erdő favétel árából az idén befoly ennyi. (Helyes). Ő azonban sinekurát, szerepelni vágyó egyéneknek ingyen lakásokat ott nem ad. (Helyeslés.)

Sándor József személyi kérdésben kér szót, ő nem pártszempontból szólalt az imént fel, hanem a város iránti szeretetének kivánta jelét adni.

Szavazásra kerülvén a dolog, a szakosztály javaslatát elvetették, s elfogadták Somodi István inditványát, hogy a ház 12 ezer forint erejéig restaultassék, s majd ha elkészül, tegyen a Tanács hasznositása iránt javaslatot.

Monostor tüzoltó szerei.

Nem kis vitát idézett elő Kolozsmegye átirata K.-Monostor volt kis község részére 1894-ben szállitott tüzoltó szerek kifizetése iránt.

Benigni. Szabó Samu első sorban azt kifogásolják, hogy mikor e szereket a város átvette, miért nem becsültette meg, hogy mit értek.

Szabó Sámuel különben azt inditványozta, hogy a költségeket hordozza maga a község.

Több felszólalás után a bizottság elfogadta a szakosztály javaslatát, igy a város vállalja magára a kifizetést.

A piacz.

Egy igen érdekes tárgy következett s nagy vitát idézett volna elő.

A napi élelmi piacznak a főtérre leendő visszahelyezése.

Az előadó inditványára azonban levétetet a napirendről mindaddig, min a főtér végleg réndezve lesz.

Utczák burkolása.

Legnagyobb vitát keltett a város utczáinak burkolása. Hogy milyen arányu lehetett, egyszerüen csak felsoroljuk, hogy kik szólaltak fel: dr. Szabó Gyula, Szabó Sámuel, Salamon Antal, Szvacsina Géza, Haller Károly, Benigni Sámuel, Kiss Sándor, Somodi István, Bak Lajos, dr. Engel Gábor, Deáky Albert, Nagy Lajos, Póczy Mihály, Csiky Viktor, Dorgó Albert.

A nagy vitatkozásnak az lett az eredménye, hogy Szabó Sámuel inditványára kimondta a közgyülés, hogy a Jókai és Alsó Szén-utczában az idén megesináltatja az aszfalt járdákat. S ha még lesz pénz, első sorban a Wesselényi s azután a B.-Közép-utczában csináltatja meg a burkolatot.

Szinházunk állandósitása.

Kolozsvár, május 19.

Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának tegnap délután tartott közgyülésén sok tekintetben nagy jelentőséggel biró, ugynevezett inczidens kérdés került felszinre egy interpelláczió és a város polgármesterének arra adott válasza révén.

Somodi István ügyvéd bizottsági tag ugyanis sok figyelmet keltő bevezető beszéd után azt a kérdést intézte a polgármesterhez, hogy minő intézkedéseket kiván tenni *„a kolozsvári szinészet vándorlásának megszüntetésére és az állami szubvencziónak rendeltetéséhez való felhasználására.“*

Szvacsina Géza polgármester erre az interpelláczióra épp oly érdekes, mint fontos következményekkel kecsegtető választ adott. Ezt a választ, a melyet alább bő kivonatban közlünk — a közgyülés tagjai egyértelmüleg helyeselték.

A város első tisztviselőjének e kérdésben való világos és határozott állásfoglalása és az az egyetemes helyeslés, melyet a polgármester beszéde felidézett, kétségkivül alkalmas tünetek arra, hogy mi azokból megállapithassuk azt a *változást,* melyen a kolozsvári szinház remélhetőleg nemsokára átmegy.

A kolozsvári szinház és szinészet *állandósitásának adott nagy lökést* az az interpelláczió, melyről szóltunk és az a válasz, a melyet a polgármester arra adott.

Mi most, a mikor az érdekelt tényezők részéről ezt a jogos akcziót meginditva látjuk, erősen reméljük, hogy az egyideig mesterségesen elaltatott leányzó: a szinészet állandósitása most már nemcsak életre ébredt, hanem megtartatik az életnek s ezen a réven a kolozsvári szinészet állandósitását egy nagy és biztos sikerrel kecsegtető lépéssel visszük előbbre.

Mi ez alkalommal nem akarunk e kérdés érdemével foglalkozni. Erre találunk alkalmat nemsokára, a mikor ez interpelláczió révén a kérdésben elha-

---

zá, — mily szép volt ez a világ, melyben ilyen szerelem létezett. De a mosoly elhalt az ajkain, midőn az ifju arczának a kifejezését látta. Egy levelet tartott a kezében és a szeme olyan volt, mint ha egy nagy bánat árnyéka homályositotta volna el.

Hiláry hirtelen felállott. Minő bánat érhette őket ezen a szép reggelen, midőn a lég tele volt édes illattal? Nehány lépésnyire elibe ment; Carlisle átölelte a karjával és megcsókolta.

— Édesem, ne haragudj reám, mondá. Nem állhatok ellene, meg kell, hogy csókoljalak.

Nem kellene ily igézően szépnek lenned.

— Lajos, az arczod szomoru. Mi bajod?

— Drágám, azt jöttem neked megmondani.

Tudtam, hogy itt foglak találni. Szerelmem, mondd meg nekem, hogy mi a legjobb az életben?

— A szerelem, volt a rövid válasz és az kielégitette a társát.

— Igen, a szerelem — igazad van! Hiláry, gondolkozz, mielőtt beszélsz, mert a te és az én boldogságom fog a válaszodtól függeni.

Te azt mondod, hogy a szerelem a legnagyobb java az életnek. Édes, elibe teszed-e azt a vagyonnak és minden adománynak a mit a világ tartalmaz?

A leány nehány pillanatig hallgatott és aztán egyszerüen azt mondá. —

— A szerelmet mindennek elibe teszem.

— Hiláry, lemondanál értem állásról és vagyonról?

— Lemondanék e? Oh, Lajos, ezt a kérdést felesleges intézni hozzá! Te érted mindenről készséggel lemondanék!

Gondolkozz, mielőtt beszélsz — készségedet próbára fogom tenni. Kit szeretsz legjobban a világon?

— Tégedet — volt a válasz, a rózsái felibe hajolva.

— Ha ugy tölthetnéd a napjaidat, a hogy kivánod, kivel tölthetnéd azokat?

— Veled.

— Te engem szeretsz legjobban a világon és inkább lennél velem, mint bárki mással? Hiláry, ha ez igaz, légy a feleségem és jöjj ki velem Kanadába!

Nehány pillanatig mély csend lett. Hiláry nehány vad rózsát roncsolt össze a kezében és a rózsák illata egész életében azt a jelenetet hozta vissza elibe, a verőfényes ligetet, a susogó faleveleket és szerelmének a szép arczát.

— Én nem akarlak befolyásolni, folytatá az ifjá; de azt öszintén megmondom neked, hogy nem tudom, hogy nálad nélkül, hogy tudom az életemet elviselni. Inkább halnék meg itt, közel hozzád, mint téged elhagyva, a legnagyobb kitüntetéseket nyerjem, mit férfinak adhatnak. És neked drágám, mi lenne az életed nálam nélkül?

— Üresség, volt a szomoru válasz. De Lajos, nekünk nem szabad elválni!

A két kezét az ifjunak nyujtottam, mintha kérné, hogy mentse meg attól a sorstól.

— Nem, Hiláry, nekünk nem szabad elválni, mind a kettőnknek halála lenne az. Én nem tudnék nálad nélkül élni és te sem tudnál nálam nélkül élni. Én gondoltam egy tervre, ha te a beleegyezésedet adod hozzá és ámbár elöször talán megdöbbent, de, gondolkozva felette, azt fogod találni, hogy elvégre is, ez a legbölcsebb intézkedés, a mit tehetünk.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tározó lépés fog tétetni, ez uttal csak annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy a szerencsés alakban felvetett eszme most már nem megkezdi az elmék megtermékenyitésének munkáját, s az öntudatra ébredt közvélemény oda szegődik majd ahhoz az áramlathoz, a mely — mint hisszük — nemsokára elvezet az állandósitás ideájának gyakorlati megvalósításához.

Ezuttal csak elismerésünket fejezzük ki az interpelláló bizottsági tag iránt, hogy ez alakban felvetette és a polgármester iránt, hogy ilyen lelkesen szegődött az eszme hiveinak táborához.

Bizunk abban, hogy ebben az ügyben itt nem lesz megállás, hanem minden érdekelt tényező összefog, hogy az ügyet megvalósulásra segitse.

Somodi interpellációja és Szvacsina felelete igy hangzik:

Örömmel fogadta a közönség ezelőtt 2 évvel, hogy a kolozsvári Nemzeti Szinház a vállalkozók kezéből kivétetvén, Bölöny József intendáns kezelésére bizatott 40 ezer forint szubvencció biztositása mellett (14 ezer forint javitással a vállalkozó segélyezéséhez képest).

A közönség azt hitte: most már ilyen nagy javadalmazás mellett **az intendáns főtörekvése lesz a kolozsvári szinház állandósitása.**

E helyett: **a vándorbotot** ugy a mult, mint a jelen évben május 1-sejével szinészeink kezébe nyomta és 5 hónapi időre Nagyváradra vitte.

A Kolozsvárt töltött 7 hónap alatt biztos tudomása szerint körül-belöl 70 ezer forint kiadással szemben*) a bevétel 83 ezer forintot tett, — tehát a szubvencció érintetlenül maradt. A 13 ezer forint kolozsvári fölösleg és az egész szubvencció a nagyváradi 5 hónap javára esik: pedig a szubvenciót az erdélyi részek kulturája fejlesztése, a kolozsvári Nemzeti Szinház állandósitásának lehetővé tétele reményében szavazta meg és adja az ország.

Az intendáns ur a nemzeti czélokkal szemben is nagyon lanyhán viseli magát. Ennek jellemzésére álljon itt a legutóbbi eset. A kolozsvári egyetemi kör fennállásának 25 éves jubileumát közelebbről megünnepelni akarván, erre a testvér-főintézetek ifjuságát is meghivta.

Más alkalmas hely hiányában, egy estére, ünnepélye számára a szinház átengedését kérte és — értesülésem szerint — **az intendáns ur ezt a kérelmet elutasitotta.**

Kérdem a polgármester urat:

helyesli-e a fennebb előadottakat és minő intézkedéseket kiván tenni a kolozsvári szinészet **vándorlásának megszüntetésére és az állami szubvenciónak rendeltetéséhez való felhasználására?**

Szvacsina Géza polgármester kijelenti, hogy az interpelláció tárgyi indokaihoz a maga részéről is hozzájárul, de az előterjesztő személyes vonatkozásai, a szubjektiv momentumok nem tartoznak a kommunitás elé.

Nézete az, hogy Kolozsvárt a magyar szinészet **kulturmissziót kell, hogy teljesitsen.** A régebbi időkben ezt a hivatást a szinház megosztva akként teljesitette, hogy a nyári szezon egy részét a társulat az erdélyi városokban: Maros-Vásárhelyt, Brassóban stb. töltötte. Ennek a nyári vándorlásnak annak idején meg volt a maga ethikai hatása, de mióta ennek a missziónak a vidékre való kihatása szükségfölötti lett, a város közönsége folytonosan **sürgette a szinészet állandósitását,** mert a nyári vándorlásnak nemcsak az a hátránya van, hogy a társulat tagjait a költözködés pénzügyi és háztartási nehézségeivel terheli és hogy **az állami szubvenczió a nyári állomással járó deficzit pótlására fordittatván, az állami segélyt Kolozsvár csak névleg kapja,** hanem a nyári vándorlásnak még az az erkölcsi hátránya is van, hogy mihelyt a szintársulat kiteszi a lábát Kolozsvárról, **az erkölcs rontó orfeumok és zängerájok elözönlik a várost és azt a kulturális hatást,** a mit a szinház hét hónap alatt müvészi irányban **fölépit,** a nyári öt hónapi vándorlás alatt a könnyelmü szórakoztatási mulatók alaposan **elrontják.** Már pedig kétséget nem szenved, hogy a rombolásra mindig kevesebb idő kell, mint az épitésre.

Ezek az öthónapos nyári exkurziók a multban financiális szempontokból indokolást találtak, ámbár az utóbbi években tett kisérletek azt igazolták, hogy a nyári szezon Kolozsvárt sem **járt nagyobb deficzittel, mint a nagyváradi.**

Azonban az utóbbi években Kolozsvár lakossága annyira szaporodott és különösen szinházba járó közönség száma akkora növekedést mutat, hogy a jelenlegi szubvenczió mellett a társulatnak **télen-nyáron való itt működését, financiális tekintetek többé nem akadályozhatják.**

Ezek alapján ő is elérkezettnek látja az időt, hogy **szinháznak állandósitása iránt a város közönsége a maga részéről a kezdeményező lépéseket tegye meg.**

És ha a tek. közgyüléstől erre megbizatást kap, illetőleg ha a hozzá intézett interpellációra adott eme válaszában kifejtett álláspontját a közgyülés helyesli, kötelességének fogja tartani az illetékes szakbizottságok, továbbá az intendáns meghallgatása után, a legközelebbi közgyülésnek **az állandósitásra nézve teendő további lépések iránt a tanács utján hivatalos előterjesztést tenni.**

*) Igazság kedvéért megjegyezzük, hogy az interpellációban felemlitett 70,000 forinton kivül tudomásunk szerint a szinháznak még más kiadásai is vannak, melyek az összegben nem foglaltatnak benne. A fölhozott összeg kizárólag a hét hónapi gázsit és napi kiadásokat foglalja magában.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 19.

— **Istentiszteletek pünkösd alkalmával.** Pünkösd szombatján d. e. fél 8 órakor kezdetét vesi a viz-szentelés, utánna ünnepélyes szentmise.

Délután 6 órakor májusi ájtatosság.

Vasárnap. Reggel 6 órakor csendes szentmise és a gyontatás kezdete 8 órakor csendes szentmise szentségi áldással. 9 órakor ünnepélyes szentmise infulával, mely alatt a „kolozsvári dalkör“ énekel, utána szent beszéd, melyet Biró Béla apát-plébános ur mondja. Szentbeszéd végéve! kezdetét veszi a csendes szent mise.

Délután 4 órától — 6 óráig gyontatás.

Hat órakor: Májusi ájtatosság szent beszéddel, a beszédet: Szekeres József, hit-oktató ur mondja.

Hétfön. A szent misék sorrendje ugyanaz, mint vasárnap, azonban a 9 érai ünnepélyes szent mise után Dr. Balázs András ur a status jegyzője fog predikálni. Délután 6 órakor májusi ájtatosság. A beszédet Szekeres József hitoktató ur fogja tartani.

Kedden. 6 és fél 8 órakor csendes szent mise. 9 órakor ünnepélyes szent mise „Te Deum“-mal. 10 órakor csendes szent mise. Délután 6 órakor májusi ájtatosság.“

— **Park a plébánia templom körül.** Kolozsvár város közönsége és a róm. kath. egyházközség közt a plébánia templom udvarának rendezése tárgyában a napokban végleges megegyezés jövén létre, a tanács intézkedést tett a templom udvarául végleg megállapitott területnek parkszerü berendezése iránt. E czélból, mint értesülünk *Ritter* Gusztáv, a kolozsmonostori gazdasági intézet tőkertészét és *Zobátz* Ferencz városi főkertészt kérték fel, hogy e hó végéig a parkozásra vonatkozó tervezetet és költségvetést készitsék el és terjeszszék be a tanácshoz.

— **Diákok tanulmányuton.** A kolozsvári r. kath. főgymnásium 4. 5 és 6. osztályának növendékei közül mintegy 35—40-en holnap este a személyvonattal elutaznak Abrudbánya, Zalathna és Verespatakra. A diákokat *Pintér* Pál tanár vezeti, s velük megy még dr. *Lóky* Béla tanár is. A kirándulás czélja az emlitettük Bányavidéknek tüzetes megszemlélése és a bányák és bányaművek megtekintése. A kirándulás két napra van tervezve.

— **Végtárgyalás uzsora miatt.** Érdekes végtárgyalás volt ma délelőtt a kolozsvári kir. trszéknél. Berkovits A. oszeros zsidó állott a vádlottak padján, ki azzal használta ki a hivatalban levő szerencsétlen irnokok helyzetét, hogy 200—300 %-ra adott nekik kölcsön pénzt. Ennek az ügyletnek a palástolására aztán a szerencsétlenekkel adós nevén szerződést kötött, hogy a jövő hó elsején esedékes fizetésöket 10—15-én megveszi 36—40 frt 25—28—30 frttal, kit a hogy tudott, s ennek ellenében elvette az illetőktől fizetési könyveiket és nyugtájukat. Sámi László kir. ügyész sikerült vádbeszéde után a trszék Berkovitsot 8 havi fogházra 800 frt pénzbüntetésre és 3 havi hivatal vesztésre a költségek megfizetésére itélve. Ezen itélet igen megnyugtató, mert az uzsora perek azok, melyek alig bizonyithatók s igy igen kivánatos, ha elő forduló esetekben a trszék kellő szigorral jár el. Ugy vádlott, mint kir. ügyész felebbezett.

— **Elhunyt város atyák.** A tegnapi városi közgyülés elején, a napi rend előtt, Szvacsina Géza polgármester, meleg hangon emlékezett meg, a városi törvényhatósági bizottság két halottjáról.

Wolf György gyógyszerész 84 éves korában hunyt el. 30 évig volt állandóan tagja a kommunitásnak.

Hajós János nyug. miniszteri tanácsos orsz. képviselője volt a városnak. Kolozsvárt született. Itt tanult. Itt vállalt először hivatalt. Haláláig ifju hévvel és buzgalommal foglalkozott a város közügyeivel. A székely közművelődési egyesülettel az egész országra kiterjedő munkát végzett. Még utolsó napjaiban is megemlékezett a város szegényeiről és humánus intézményeiről. 200 frtot hagyott e czélra. Szabó Samu törv. hat. biz. tagnak igaza volt, a midőn a Hajós ravatalára mutatva találóan megjegyezte, hogy itt pihen Kolozsvár történetének egy darab részlete. A város koszorut tett a jeles férfi ravatalára, temetésén testületileg jelent meg. Inditványozta hogy jegyzőkönyvileg örökitsék meg az elhunytak emlékét. Gyülés a javaslatot egyhangulag elfogadja.

— **Hajós János és Groisz Gusztáv iratai.** Hajós János miniszteri tanácsosnak számos olyan irata van, a mi a nagy idők egyes eseményeire világot és fényt vet. Naplót vezetett, a melyet cronologiai rendben vezette be a jelentősebb eseményeket. E naplójából több egykoru részletet diktált ki a Bem emléktábla leleplezése alkalmaval is. Az ereklye muzeumnak kilátásba helyezte, hogy megirja a kolozsvári nemzetőrök szereplésének történetét. Gyöngélkedése s halála megakadályozta ebben. Az öreg Hajós a nemzetőrökkel kivonult a szamosfalvi ütközethez is 1848. őszén; a szabadságharczra tartozó irataitat a család az ereklye muzeumnak engedi át. Gróisz Gusztáv 1848-ban fő-biró hasonlóképen sok olyan iratot hagyott hátra, mik a 48-49-es idők részleteit magyarázzák. Ezeket a nem rég elhunyt Groisz Gusztáv országyülési képviselő rokona Haller Rezső ügyvédi kamarai elnök rendezi. A kolozsvári ereklye muzeumnak mint tegnap Széchenyi nagyértékü levelének közlésével kapcsolatban emlitettük, megigérte, hogy a szabadságharcz történetére tartozó adalékokat a muzeum rendelkezésére fogja bocsátani.

— **Az első adomány.** Láng Adolf szemevilágát veszitett kolozsvári czipésznek, egy névtelen adakozó szerkesztőségünkhöz 1 frtot küldött. Midőn ez adományt köszönettel nyugtázzuk, egyuttal felhivjuk az ember barátok figyelmét arra, hogy e szegény ember részére adakozni kegyeskedjenek. Ez az igazi szegény, aki nem koldulhat, nem dolgozhat, nem látja a napfényt s igy nem képes magán segiteni.

Ugyan e tárgyban 10 frt adománynyal, Czakó Lajos épitő mestertől az alábbi sorokat kaptuk:

Tekintetes Szerkesztő úr! Az Ellenzék tegnapi számában „A *nyomor netovábbja*“ czimen Láng Adolf czipész mester világtalanságát és nyomoruságát szives volt az olvasó közönséggel tudatni. Meghatva kérem a Tekintetes Szerkesztő urat, kegyeskedjék a mellékelt 10 frtot nevezettnek kezéhez juttatni, Remélem, hogy mások is tanusitni fognak áldozat készséget, miáltal lebetővé tehetnénk, hogy ama szerencsétlen a szemét operáltathatná. A Tekintetes Szerkesztő urnak kész szolgája, Czakó Lajos. Lapunk zártakor még 2 frtot vettünk Losonczy Albert polgártársunktól, ki levelében különösen a vagyonosabb iparosok figyelmébe ajánlja a szerencsétlent,

— **Értesités** a vizvezeték elzárásáról. Kapcsolatban a vizvezeték időnkénti elzárásáról f. évi Január 27-én 2257. tan. szám alatt kibocsátott hirdetménynyel, értesitjük a közönséget, hogy a vizvezetéki telep gépezetén időnként, nevezetesen minden hónap 24. és 25. közötti éjjel végzett javitás és takaritás ezuttal, kivételesen, nem az emlitett napokon, hanem *a folyó hó 20 ka és 21-ke* vagyis Szombat és Vasárnap közötti éjjel, még pedig, Szombaton este 8 órától Vasárnap reggel 6 óráig fog végrehajtatni.

Minekutánna ennélfogva a most jellzett éjjel a vizvezetéki viztartó és a városi csőhálózat, a gépezet szünetelése miatt, nem lesz ellátható vizzel, figyelmeztetjük a közönséget, hogy a jelzett éjjelre (Szombat és Vasárnap között) a maga idejében előzetesen lássa el magát elegendő vizzel az utczai vizvezetéki kutakból és a házivezetékekből, mert a jelzett éjjel csak az utczai szivattyus kutakban és a Szamosban fog viz rendelkezésre állani.

Végül értesitjük a közönséget, hogy Junius hónaptól kezdve ismét minden hónap 24. és 25. napjai közötti éjjel este 8 órától reggel 6 óráig fog a vizszolgáltatás szünetelni. Jelen értesitést kötelesek a háztulaldonosok, a hol házivezeték van, az összes lakókkal rögtön közölni, azután pedig a kapu alatt vagy más alkalmas helyen állandóan kifüggesztve tartani. Kolozsvár sz. kir. város Tanácsától, 1899. Május hó 17-én. *Szvacsina Géza*, polgármester.

— **Nyilatkozat.** Kérem az Ellenzék tekintetes szerkesztőségét, ugy a magam, mint családom nevében, a következő sorok közzétételére: Boldogult édes anyám haláláról e lap megemlékezvén, azt irta, hogy dr. Brandt József minist. tanácsos professzor ur ő Méltóságának tanácsára vitetett a klinikára és ez operáczió fölemésztette életerejét. Félreértések kikerülése végett kötelességünk kijelenteni, hogy ugy dr. Brandt professzor ur ő Méltósága, valamint boldogult édes anyám kezelő orvosa majdnem egy évvel ezelőtt ajánlották, szükségesnek mondták a mütétet, melyet azonban boldogult jó anyám semmi szin alatt sem akart megengedni. Nem kényszerithettük reá. Akkor jobban lett. Most a betegség kezdetén ismét sürgösen követelte kezelő orvosa a mütétet, melybe végre az orvosi sürgetése s a mi kérésünkre beleegyezett a boldogult is, de csak akkor, midőn a halálos veszedelem már nyilvánvalóvá vált. Brandt professzor ur ő Méltóságának vezetése mellett megtörtént ekkor haladéktalanul a mütét, melynek folyamán már kitünt, — s ezt az operáczió után nyomban ő Méltósága közölte is velem, — hogy a mütét igen későn történt már, a mi fájdalom, a betegek vonakodása miatt oly gyakori. Mig a boldogult a klinikán feküdt, igy ő Méltósága a klinika igazgatója, dr. Brandt József ur, mint asszistense dr. Hevesi Imre ur, valamint mütőnövendék orvos urak minden lehetőt, a mit a tudomány adhat, megtett édes anyám megmentésére. Éjjel nappal küzdöttek minden eszközzel a halál ellen és a legmélyebb hálával, forró köszönettel mondhatom, megvigasztalt az az igazi humánus, nemes buzgalom és fáradhatatlan lelkiismeretesség, melyet a klinika. a kórház egész személyzete, ápolónők, szolgák is drága betegünk iránt tanusitott. Midőn ezért ugy a magam, mint egész családunk nevében ez uton is ismételten köszönetet mondok, hangsulyozom, hogy e sorok közzétételét az a kötelességérzet is parancsolta, hogy a közönség körében, félreértésből, nehogy e gyászos eset még inkább növelje az orvosi mütétek iránt való alaptalan aggodalmat, melynek sokszorosan több áldozata van, mint az operáczióknak. Kiváló tisztelettel: Kolozsvár, 1899. május 19. Dr. Gyalui Farkas.

— **Tartozik-e a közjegyző kottát hitelesiteni?** Ezt a fogas kérdést a pozsonyi közjegyző nemlegesen oldotta meg. Az érdekes kérdés igy merült fel: A kolozsvári orsz. tört. ereklye muzeum felkérte öreg Petrovay János Pozsonyban élő 48—49-es honvédtisztet, hogy az országban egyetlen, birtokában levő kottákból másolja le a legelső, 1702 beli Rákóczi nótát s a következő időkben készült Rákóczy indulókat. A muzeumnak kettős czélja volt ezzel. I. Óhajtotta, hogy hangjegy gyüjteményében ez meglegyen, a jövő kor számára s 2., Egy hangversenyen készül bemutatni az összes Rákóczy nótákat és indulókat. A muzeum arra is megkérte az öreg Petrovayt, hogy a kottákat hitelesitve küldje be. Petrovay szép kalligráfiával 6 hétig másolta a kottákat s akkor vitte a közjegyzőhöz hitelesitésre. A közjegyző nagyot bámult a szokatlan aktán. Végre miután elejétől végig megnézte, kijelentette, hogy ő sem az egyetemen, sem a közjegyzői irodában zongorázni nem tanult, ennélfogva kottát sem hitelesithet. Petrovay tehát béküldte az eredetit is, a másolatokat is a muzeumnak. A muzeum igazgatóságának felkérésére a kolozsvári zenekonzervátorium elnöke Béldi Ákos gr. Kolozsvármegye főispánja és Farkas Ödön konzervátoriumi igazgató hitelesitették a Rákóczy nóták régi, de örökbecsü hangjegyeit.

— **Sajtóhiba.** Az Ellenzék tegnapelőtti számában a Népbankról szóló tudositás első mondatában több olyan sajtóhiba csuszott be, a mi az egész mondatnak téves értelmet adott. E miatt reprodukáljuk az egészet: „A kolozsvári Népbank, mint szövetkezet, a pénzintézetek által egészen elhagyott területet, a kevésbé vagyonos osztály körét igyekezett gondviselés alá venni az által, hogy apróbb *20 krajczáros* heti betétek elfogadásával, a takarékosságra irányuló ösztön fejlesztését munkába vette“ . . .

— **Öngyilkosság.** Kolozsvárt egy zavart elméjü asszony szomoruan végezte ki életét az éjjel. Ausch Mártonné, Ábrahám Juliánna, ki 28 éves, 4 gyermek anyja, az éjjel egy őrizetlen pillanatban kiszökött s a kutba ugrott. A háziak azonnal keresésére indultak, de mire megtalálták, a szegény asszony már halott volt. Az öngyilkos hulláját Hidelve-Külkirály utczai lakásáról beszállitották a boncztani intézetbe.

— **Milyen idő lesz piros pünkösd napján?** Daczára, hogy zivataros, esős, állandó borus idő van három nap óta, az aneroid mutatója csendes, egyenletes tempóban halad szerda óta az állandó jó idő felé. Ez arra mutat, hogy talán mire e sorok napvilágot látnak, az idő kiderül s piros pünkösd napján, napsugaras, állandó szép idő lesz.

— **Felhivás és kérelem** a dévai áll. főreáliskola volt tanitványaihoz. A dévai állami főreáliskola végzett tanitványai az iskola első negyeszázados ünnepének és a mileniumnak emlékére Hunyadi Mátyás alapitványt létesitettek azzal a czélzattal, hogy a volt tanitványoknak ez iskolába járó fiai segélyt és ösztöndijat élvezhessenek. Minthogy a kibocsátott felhivásokról igen sokan nem vehettek tudomást s különösen a kedvezményes volt tanitványok közül igen kevesen járultak ez alapitványhoz, noha már 1899—900-tól ezer koronával gyümölcsözni kezd, felkérem volt tanitványom mindenikét ez üdvös czélu alapitvány pártolására. Déva, 1899. május 12. Téglás Gábor s. k. cz. főigazgató.

— **Uj vasutak Erdélyben.** Az erdélyrészi vasuthálózat fokozatosan mégis kiépül. A Magyar Allam vasutak igazgatósága már befejezte a székely-vasutak utolsó szakaszának: a Gyergyószárhegytől Máféfalváig terjedő vonalrésznek nyomjelző munkálatait. A kereskedelemügyi miniszter az eléje terjesztett tervek alapján elrendelte a közigazgatási bejárást, a melyet május 24-én délelőtt 9 órakor kezdenek meg Csikrákos községben. A tárgyalás öt napot vesz majd igénybe. A kereskedelemügyi miniszter elrendelte a szamosvölgyi vasut beszterce—borgóbeszterczei vonalának müszaki felülvizsgálatát. Az eljárást május 24-én reggel 8 órakor kezdik meg a beszterczei állomáson.

Ház-szabályok.

Megtörtént hát a t. Házban,
Megtörtént a revizió;
Nem lesz többé ottan vihar,
Technikai obstruktió!

Hejh, pedig tán jobb lett volna
Meghagyni a régi szabályt;
Mert azzal ám az ellenzék
Bécscsel szembe mindig kiállt . . .

Kiállt, s a többség ellen is,
Csak ez volt a győző fegyver;
Most hogy ez sincs, már ezután:
Biztos, hogy Bécs mindig elvér! . . .

Krónikás.

— **Az osztálysorsjáték huzása.** Tegnap d. e. folyt le a IV. osztálysorsjáték I. osztályának a huzása. A szerencsekerékből a következő számok kerültek ki:

60.000 koronát nyert: 70570.
20.000 koronát nyert: 79479.
2000 koronát nyert: 38230.
1000 koronát nyertek: 18521 43387 59598.
500 koronát nyertek: 22402 44701 71708 71404 82513 84085 92769 97326.
300 koronát nyertek: 6312 8573 17429 43751 58030 71792 75841 77417 89716 89556 97598.
100 koronát nyertek: 663 2699 4354 6608 12301 18896 23807 22298 32087 35102 38796 48671 49893 56734 62370 71968 78888 84548 87596 89836.

— **3750 csók.** Egy falusi társaságban történt, hol a csókról beszéltek. Egy szellemes ur fölvetette azt a kérdést, hogy vajjon hány csókot tudna váltani egy szerelmes pár ha reggeltől estig egyébbel sem foglalkozik. A társaságban egy szerelmes ifju volt, egy nagyon szerelmes ifju, aki azt állitotta, hogy ő a jegyesével tiz óra alatt tizezer csókot képes elcsattantani. Valaki ajánlott és a szerelmes ifju belement a kelepcébe. A csókoncert megkezdődött. Az első órában 2000 csók csattant el, a másodikban 1000, a harmadikban 750. Aztán vége lett a mulatságnak. A csókmüvész ajka görcsöt kapott és elájult, jegyese, a médium, szintazonképen. A fiatal ember görcsrohamai napokig eltartottak, a leány pedig sulyos ideglázban feküdt és csak nagy nehezen volt képes magához térni. A legszomorubb a dologban az, hogy az esküvőt egy egész évre el kellett halaszatni.

Gyászrovat.

Temetés. Nagy részvét mellett temették el a tegnap Mendel Lázárnélt, Gyalui Farkas dr. hirlapiró társunk édes anyját, kinek haláláról az Ellenzék tegnapelőtti számában már megemlékeztünk. A temetés az orsz. Károlina-korház épületéből történt. A temetés d. u. 3 órakor folyt le A nagyszámu résztvevők soraiban dr. Ferenczi Zoltán igazgató vezetése alatt megjelent az egyetemi könyvtár tiszti kara, az egyetemi tanárok közül igen sokan, a tisztelők és ismerősök nagy száma. Nyugodjék békével!

*

Schimcsik Béla kályhás, folyó hó 18-án este élete 29-ik, boldog házasságának 7-ik évében, rövid szenvedés után megszünt élni.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.)

A király Bécsben.

Budapest, máj. 19.

A király ma Bruckból a szemléről Budapestre érkezett.

Csávolszky hazatérése.

Budapest, május 19.

Csávolszky Lajos ma Budapestre érkezett.

Ügyeit rendezi.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

A
MAGYAR LESZÁMITOLÓ
ÉS
PÉNZVÁLTÓ-BANK
ERDÉLYRÉSZI FIÓKOSZTÁLYA
Kolozsvárt, Belközép-utcza 8. szám.

A 4%-os Magyar koronajáradék

junius 1-én esedékes szelvényeit — már a a mai naptól kedve — *dijmentesen beváltja.*

Vesz és elad: *állampapirokat, zálogleveleket, elsőbbségi kötvényeket, sorsjegyeket, érczpénzt.*

Kiállit *hitleveleket* és *utalványokat* minden nagyobb külföldi városra.

Elvállalja az *értékpapirok őrzését* csekély őrzési dij mellett. 1—4

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 2056—1899 465. 2—2.

Faeladási hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó hidegszamosi és reketói erdőgondnokságok erdeiben az 1899. évtől kezdődőleg évenkint termelendő és az 1900. évtől kezdődőleg a hidegszamosi faraktárba beszállitandó fenyő-rönkfaanyagnak öt évre szóló eladása illetve megvétele és a hidegszamosi kincstári gőzfürész bérbeadása illetve bérbevétele iránt a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság irodájában 1899. évi junius hó 15-én délelőtt 11 órakor nyilvános árverés fog tartatni.

Az eladás tárgyát képező évi mintegy 14.000 m³ famennyiség köbméterenkénti kikiáltási ára:

1) a 16 — bezárólag 24 cm. — felső átmérővel biró fenyő rönkökért 3 frt 50 kr.

2) a 25 cm. és vastagabb felső átmérővel biró fenyő-rönkökért 4 frt 75 kr.

A gőzfürész után fizetendő évi haszonbér 3000 frt.

Bánatpénz 7500 frt.

Az ajánlat csak irásbeli lehet, utó, avagy oly ajánlatok, a melyekben a megállapitott feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az irásbeli zárt ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános árverési, valamint a részletes szerződési feltételeket ismeri és annak bizonyitására, hogy magát azoknak föltétlenül aláveti, ugy az általános árverési feltételek — mint a részletes szerződési feltételek is ajánlattevő által közjegyző elött külön-külön aláirandók.

Az árverési általános és szerződési feltételek a földmivelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályában, a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál s a fentnevezett két erdőgondnokságnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Ugyanakkor az ajánlatok helyes szerkesztésére és a bánatpénz letételére nézve felvilágositás adatik.

Kolozsvárt, 1899 év május hó.

M. kir. erdőigazgatóság.

Sz. 469—1899. 467. 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, — hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1898 évi 4958 számu végzése folytán Papp Imre ügyvéd által képviselt Economul hitelintézet és takarékpénztár felperes részére Becker Dávid és Lövy Rudolf ellen 66 forint követelés és járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperesektől mult évi november hó 26 ik napján lefoglalt 726 frtra becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbiróság VI 270—99 számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is — a menyuyiben azok törvényes zálogjog t nyertek volna, alperes lakásán Kolozsvárt Széchenyitér 30 sz. a. megkezdve és folytatva Nagy-utc a 28-ik sz házban leendő megtartásra határidőül 1899. évi **junius hó 2-ik napján d. e. 10 órája** tüzetik ki, a mikor a biróilag lefoglalt butorok és egyéb ingóságok a legtöbbet igérőknek készpénzfizetés mellett, — szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirt kiküldöttnél irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Végre kötelessek a bérbeadók az 1881 évi LX. törvczikk 112. §. értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdése előtt alólirt kiküldöttnek szóval vagy irásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi május hó 10. napján.

Ligeti József,
kir. bir. végrehajtó.

485—1899. 468. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a kolozsvár városi kir. járásbiróság 1899. évi VII. 358, számu végzése következtében Somodi István kolozsvári ügyvéd által képviselt Gyábelkó Gyula javára Rácz József és társa kolozsvári lakósok ellen 550 forint és jár. erejéig 1899. évi április hó 12-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 431 frt 50 krra becsült következő ingóságok u. m. szobabeli butorok, szarvasmarha, gazdasági felszerelvények, trágya s egyéb nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kolozsvár városi kir. járásbiróság 1899 évi VII. 358, számu végzése folytán 550 frt tőke-követelés, ennek 1898. évi november hó 1. napjától járó 6% kamatai ¼% százalék váltódij és eddig összesen 38 forint 05 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Kolozsvárt Kajántó-utcza 12. sz. a. végreh szenvedők lakásán leendő eszközlésére 1899. évi május hó 23. napjának délután 3 órája határidőül kitüzetik, és ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t cz. 107. 108. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek, becsáron alól is eladatni fognak.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t cz. 108. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi május hó 8. napján.

Dupschek Ignácz,
kir. bir. vghjtó.

Szives tudomásul!

Az „Ujvilág“ disztermében

minden **szombaton** a cs. és kir. 51. gyalogezred, s minden **vasárnap** a magy. kir. honvéd gyalogezred zenekara a többi napokon az első **spanyol daltársulat** hangversenyez!

Az **Ujvilág** elvállal minden időben jutányos árak mellett **társas ebédeket, lakomákat,** mindennemü halak diszitését, valamint étkezésre előfizetéseket és kedvezmény könyvek is állanak rendelkezésre.

A világhirü pilzeni sör **Pilzeni ősforrás** kizárólagos kimérési helye.

Szives pártfogást kér

Pferschy Ferencz
vendéglős.

469. 1—0.

Posztószétküldés csak magánosoknak.

Egy vég, 3·10 m. hosszu teljes uri öltönynek ára csak

Forint	2·80	jó
„	3·10	jó
„	4·80	jó
„	6·00	jó
„	7·75	finom
„	9·00	finom
„	10·50	legfinomabb
„	12·40	angol
„	13·95	kamgarn

valódi gyapjuból.

Posztógyári raktár. **Kiesel-Amhof Brünben.**

Minták ingyen és bérmentve! — Mintahü szállitás!

Magánvevők figyeljenek! Csak közvetlenül vásárolhatnak az értéknek megfelelően. Fölvilágositással és bizonyitásképpen csak Krausz Adolf posztókereskedő Budapesten a szabónak — ha mintakönyvéből tesz rendelést, a következő ajándékot adja — 10 frt vásárlásnál 1 nadrágot 50 krért, 20 frt vásárlásnál egy öltönyt 1 frtért, 60 frt vásárlásnál finom öltönyt egészen ingyen!! Ezenkivül a szabó még a következő engedményt kapja — 3 frtot méterje után és külön 20 százalékot. Ezeket az ajándékokat a magánvevő fizeti, ha Krausz 288. 19—24 Adolf mintakönyve után a szabónál vásárol.

KERÉKPÁROK!

125 FORINTTÓL ***** 300 FORINTIG!!

Csakis elsőrangu és elismert minőségü gyártmányok.

Raktáron:

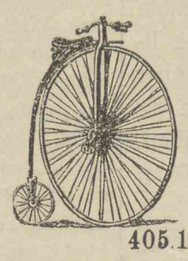

ADRIA	NORICUM
SCHLADITZ	**láncznélküli kerék!!**
PEUGOT	CHAMPION
BEESTON	PATRIA

405.13—* **kerékpárok!**

Continental-gummi erdélyrészi vezérképviselősége.

Kényelmes fizetési föltételek.

Kerékpár felszerelések nagy raktára

Kerékpár-iskolámban,

a **torna-vivoda zárt kerthelyiségében,** mely a legkényelmesebben van e czélra berendezve, **a kerékpározást 2 frt** tandij mellett, a legrövidebb idő alatt bárki megtanulhatja.

Nagy mekanikai mühely. — Tüzemailirozás és nickelezés!

GROSZ FRIGYES

Nagyvárad Bazár-szoros. **Kolozsvár** Főtér. **Besztercze** Fa-utcza

---

UJ BORÜZLET.

A gróf Rhédey féle palotában vevőim kényelmére borüzletet nyitottam és megrendelésre gyorsan házhoz szállitok:

Sauvignon gróf Teleki Domokos czelnai termése 0·7 lit. f. 1·50.
Sauvignon gr. Teleki László Gyula krakkói termése 0·7 lit. f. 1·20.
Som bor Konez Albert magyar igeni termése 0·7 lit. f. 1.—
Kitünő Rizling mezőségi 0·7 lit. f. 0·70.
Kitünő Leányka hegyaljai 0·7 lit. f. 0·70.
Carbenet báró Horváth Odönné termése 0·7 lit. f. 1·20.
Carbenet gróf Teleki László Gyula termése 0·7 lit. 1.—
Pecsenye bor gróf Teleki László Gyula termése egy lit. f. 0·80.
Kitünő I. osztályu szinbor egy liter f. 0.50.
Kitünő Magyar igeni szinbor egy liter f. 0·46.
Ráczürmös friss csapolásu egy liter f. 0·50.

Több fajta hazai és külföldi pezsgő borok!!

Szives pártfogást kér

Walton Eduárd
Jókai u. 2.

368. 8—0

Telefon szám 419.

Saját termésü, tisztán kezelt Kis-Küküllőmenti asztali és rizling fajbor

kapható özv. PÁLFFY FERENCZNÉ — Ugron Borcsa vámos-udvarhelyi pinczéjében. 455. 2—3.

Étrekezhetni lehet tulajdonosnövel Székely-Udvarhelyen.

„Erdély“ kávéház!

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy a **Wesselényi Miklós-utcza 23. szám** alatt eddig is jóhirnévnek örvendő

„Erdély“ czim alatt levő **kávéházamat**

ujonnan átalakitottam és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendeztem, melyet f lyó évi **május 20-án szombaton** ünnepélyesen megnyitok.

Főtörekvésem a nagyérdemü közönséget kitünő jó tisztán kezelt italokkal mérsékelt ár mellett kiszolgálni. Eddigi becses pártfogásáért köszönetet mondva és további látogatását és pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

466. 1—2

Králik János,
kávéház-tulajdonos.

A „Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaság

áruraktárait

ajánlja főleg **TENGERI** beraktározására.

Raktározás, biztositás, kezelés és fekbér együtt métermázsánként

Egy negyedévi raktározásnál **20** kr.
Egy félévi raktározásnál **30** kr.
Egy évi raktározásnál **50** kr.

A társaság a beraktározott tengerire **előlegeket is ad** métermázsánként 3 frt 70 krt, 7 százalék kamat mellett a fuvardij és költségek levonásával.

Zsákokat ad kölcsön darabonkint 1 kr. heti dijért.

Bővebb felvilágositást az **Áruraktár kezelősége** bárkinek készséggel nyujt. 402. 6—6.

Az 1896-iki országos kiállitás alkalmával kitüntetve

LÉBER GYULA

első erd. sodronyszövetfonat és szita-áru gyára

Kolozsvárt, Torda-utcza.

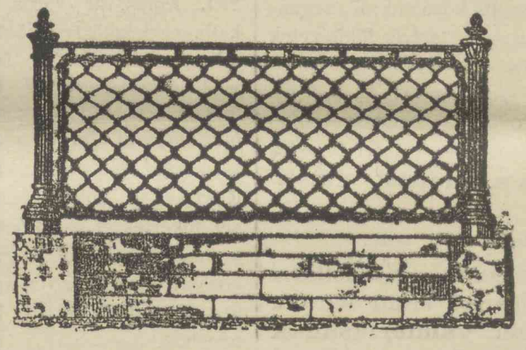

Ajánlva minden e szakmába vágó munkáit. Ugymint kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek stb. bekeritéséhez való **gépfonásait**; pincze, padlás, felső világossági magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát majorsági udvarok sodrony-fonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koksz, kavics, föld és poron l válogatáshoz; szikra fogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matraczok.)

Nemkülönben zöldre festett lógy-szövet, szelelő rosták, Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas, réz és czin-szövetek Kruppa sogrony-szegélyzetek különféle mintákban; fakere be foglalt rosták, lóher-sziták és sziták különféle czélokra igen erősen készittetuek és gyári árak szerint számittatnak. Aczél tüskés sodrony kertek, erdők stb. bevonásához jutányos árért fel is huzatik.

— KÉPES ÁRJEGYZÉKKEL BÉRMENTVE SZOLGÁLOK. —

300. 16—20.

Kiváló tisztelettel:

LÉBER GYULA.

Uj! Uj! Uj űzlet!

Férfi fehérnemüek
Kézelők, Gallérok
Nyakkendők
Férfi cziplők
Férfi kalapok
Esőtartók
Kötött harisnyák
Dohánytárczák
Zsebkendők
Nadrágtartók
Szappanok, Gombok
Gyerek kötött harisnyák 1 évestől felfelé!

Uj üzlet.

BENIGNI ZS.

női- és férfi divat rövid- és pipere áruk. Kolozsvárt, Wesselényi-Miklós-utcza 4. szám.

Uj üzlet.

Női fehérnemüek
Női cziplők
Női kalapok
Füzők
Napernyők
Divatos fésük
Szines kalapdiszek
Virágok
Ruha béllések
Dizzsinorok
Csipkék, szallagok
Keztyük.

401. 7—10.

Uj! Uj! Uj űzlet!

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.